

Bódis Gábor halálára

November 23-án Budapesten elhunyt Bódis Gábor, aki egyetemj éveiben a Szegedi Fialatok körébe tartozott. Nevét — sokat, s válogatva felejtő korunkban — kevesen ismerik már, még halálhíre sem vert hirt körülötte, pedig akik ismerték, tudják, sokaknál méltóbb volna a megemlékezésre. 1908. március 15-én született a partiumbeli Mezőtelegden, jogi tanulmányait Bukarestben és Szegeden végezte. Itt kapcsolódott be a *Buday György* vezette Bethlen Gábor Kör munkájába, itt lett a Szegedi Fialatok Erdélyi Kollégiuma alapítója és elnöke, e posztján is keresve a magyar-román közeledés lehetőségeit. Utóbb, már Budapesten, kelet-európai hírügynökséget szervezett, megindította a népi írók műveit közlő Bolyai-könyvek című sorozatot, majd népfőiskolát is szervezett. Pályáját azonban a történelem menete a „fordulat éve” után megtörte, e tiszta és nemes lelket, e kiváló és önzetlen kulturális szervezőt félreállították. Önmagát azonban peremre szorultán sem tagadta meg, s bár nem volt semmi hatalma, címe, politikai fórumokhoz írott levelekben már a hetvenes évek elején, egy viszonylag nyugodt szakaszban is figyelmeztetett az erdélyi magyarság sorsára, fenyegetettségére. Most, „szigorú meghagyására”, szűk családi körben helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben. Halálával egy kis darab szegedi művelődéstörténet is végleg lezárult.

L. A.

Terroristák Los Angelesben

„De hát miféle terroristák maguk?” — kiált fel nem is annyira félelmében, mint inkább meglepetésben a Nakamura-konzern igazgatója, miközben gonosz és még gonoszabb arcú férfiak tudakolják az X+1 emeletes épület pánccéltermének titkosított kódját. A válasz pisztolygolyó formájában érkezik, szétloccsantva a japán úr konok fejét. Ezen eseményeknek aztán jól látható és félreérthetetlen nyomai maradnak a szoba tárgyain: vér, csontszilánkok, sárgálló agyvelő és szemdarabkák.

A film eme *kedves és emberi* momentumát kvázi jellemzi az elkövetkezendő több mint két órás kát: legalábbis ami a tömény izgalmakat, kegyetlenséget, némineműleg ostoba, igazi amerikai érzélgősséget és feszültséget olykor oldani szándékozó ironiát illeti. Fent leírt emberölésnek illegálisan és meztelül a szomszéd szobában heverve szem- és fültánúja Mister John McClane New York-i rendőrnagy. A karácsonyi ünnepekre érkezett Los Angelesbe feleségéhez, aki szintén a japán érdekeltsgű cég alkalmazottja. Úgyes és éppen nagy karriert kihasználó hölgy, két gyermek szerető édesanyja, s az éppen hallgatózó-leseledő férjének elhanyagolója. A terroristák annyira profik — lehetnek maximum tizenöt —, hogy pillanatok alatt elfoglalják és megszállják a nagy böhöm épületet, túsul ejtve az ott ünneplőket, látószólag politikai okokból, de hogy valójában miért is: a végén derül ki. Ezt nem áruljuk el, azt azonban igen, hogy kedves rendőrünk a történetet végigbújócskázva, afféle jól működő kavicsként teszi tönkre a különben olajozottabban működésre érdeemesített terrorista szerkezetet. Ha nagyon kell, öl, robant és nyomorba dönt. Ezt mind majdnem egyedül. Mert különben mindenki hülye. Az a központos kisasszony, ki jó bürokrata módjára nem tud mit kezdeni a megszállt épületből kiskiklító vészjelekkel, az a Los Angeles-i rendőrpáncsnok, ki az épület „felszabadítását” tűzte ki célul, s nem különben a helikopteres, saigoni emlékein nosztalgizáló FBI-nyomozó. Utóbbi speciel ilyesmit utoljára tesz, lévén hogy igen látványosan robban apró, tüzes darabkákra.

Na most, míg odabent az épületben tart a vér-és hullaláb balhé, egy rádióadóvevő segítségével magányos hősünk — akit a nyugatnémet terrorista főnök egy ideje konzekvensen cowboyok titulál — mély és megható ba-

Új film

rátságot köt egy, az utcáról figyelő és érte izguló, kövér és néger rendőr őrmesterrel. Karácsony van, elvégre a szeretet ünnepe.

Kritikai megjegyzésünk mindössze annyi: az amerikai filmipar olyan futószalagon gyártott termékével találkozhattunk újfent, melynek a legszerényebb számításon szerint is úgy egymillió kis és nagy testvére jár szerette e durva és kegyetlen világban. Így hát ha erről a filmről szólnak, akkor a többről is színtűgy, hatásmechanizmust, cselekménybonyolítást, kameratechnikát tekintve. Egy a kaptafa. Akárcsak a befejezés. Mister John McClane leszámolva a kommandóval, koszosan, mocskosan, önnön és mások vérében fürödve egy igazán minden igényt kielégítő, szuper limousin autó hátsó ülésén kiszabadított felesége szétnyíló ajkai fölé hajol. És megcsókolja.

Dal.

Újabb bizottság vetette el a lakáskonceptiót

Több mint ötórás vita után szerdai ülésén úgy döntött az Országgyűlés településfejlesztési és környezetvédelmi bizottsága, hogy nem fogadja el a lakásgazdálkodás új koncepcióját.

A képviselők annak a véleményüknek adtak hangot, hogy a beterjesztett javaslatok csak tovább növelik a belső feszültségeket. Indokoltak tartották ugyan, hogy a költségvetés hiányainak pótlásához a lakásgazdálkodási szektor is hozzájáruljon, ám a felvázolt javaslatokkal nem tudtak egyetérteni. Elfogadhatatlannak tartották, hogy a hiteltelad mértéke a tartozás összegétől függetlenül egységes legyen. Többen amiatt méltatlankodtak, hogy az IKV kivonulásával a lakásszektorból kevesebb lesz a szolgáltatás, ugyanakkor nagyobb bért kell fizetni.

A vitában Király Zoltán (Csongrád megye) arra hívta fel a figyelmet, hogy a közhangulatban jól érzékelhető az ellenérzés, amely a lakáskonceptiót övezi. Javasolta: fontolja meg a kormány, hogy ezt a kérdést miként terjeszti a Parlament elé, mert a sokakat érintő és feszültségekkel terhes lakásgazdálkodáson akár el is bukhat.

Jelvény pályázat

A Magyar–Finn Társaság pályázatot hirdet a társaság eszméit, törekvéseit kifejező olyan embléma megtervezésére, amely alkalmas jelvénykénti használatra, s amely esetleg a társasághoz tartozó körök, illetve azok testvérvárosainak nevével is bővíthető. A jelvényt pályázaton bárki részt vehet. Beadási határidő: 1990. január 31. Cím: Révay Valéria, Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza, 4400, Sóstói út 31/B.

A szegedi érdeklődők felvilágosításért Alexi Jánoshoz fordulhatnak, a városi tanács telefonszámán: 23-111. A nyertes jutalma: finnországi utazás.

Ingyen játszanának a fölmondott színészek

Két „igazgatóság” is ülésezett, ugyanabban az időpontban, tegnap délután 2-től: a Szegedi Nemzeti Színház és a Független Színház.

Ez utóbbi mibenléte szorult magyarázatra: a tanács vb döntése után fölmondott 25 társulati tag még hétfőn este Független Színház néven megszerveződött. Mivel 18 színész van közöttük, s mivel nem akarják a szegedi közönséget cserbenhagyni, elhatározták, *játszani fognak*, ahol a városban helyet kapnak.

Miért üléseztek tegnap az „igazgatóságok”? A kilépések miatt elmaradtak, s elmaradnak a kisszínházi előadások (*Antigoné*, *Környár*, *A Félőrlény*, *Szajré*); a műsorszervezők ugyanakkor a darabok szerepelnek a következő hetekben is, tehát *veszélyben az egész decemberi kisszínházi program*. A Független Színház jelenleg állástalan tagjai tegnap úgy határoztak, hogy ezt a „státusukat” megtartva (vagyis ragaszkodva mindahoz, amit eddig tettek-mondtak) *főljárlják: a decemberi műsorban szereplő összes darabot előadják a Kisszínházban, s nem kérnek érte tiszteletdíjat*.

Király Levente, a Szegedi Nemzeti Színház művésze közvetítésre vállalkozott, közöltük és a Szegedi Nemzeti Színház igazgatósága között. Tegnap délután először Müller Józsefné tanácselnök-helyettesnek jelentette be a színészek ajánlatát, majd Nagy László színház-igazgatónak is. Utóbbi sajnálkozását fejezte ki, s elmondta, már több színházzal folyamatban vannak tárgyalásai a decemberi előadások pótlására.

Információim szerint a Szegedi Nemzeti Színház igazgatósága arról döntött tegnap, hogy *vendégszínházi produkciókkal helyettesítik a bérletes előadásokat*. E hét végén már lesz program a Kisszínházban. Az *En és a kisöcsém* című produkciót, amelyben a „kilépettek” közül is szerepeltek volna, másokkal fogják próbálni.

„Minden magyar színházi társulathoz”

A Független Színház tagjai felhívást juttattak el szerkesztőségünkhöz, amelyet „*minden magyar szin-*

házi társulathoz” intéznek, s amelyet közlünk:

„Kedves Kollégák!

Mi, a Szegedi Nemzeti Színház volt tagjai drámai helyzetben, sorsválasztó pillanatban fordulunk Hozzátok. Úgy érezzük, hogy a szegedi színházi háború legutóbbi fordulója már a teljes szakmai nyílvanosság után kiált. Huszonöt aláírással hitelesített, azonnal hatályú felmondásunkat küldtük el igazgatóknak arra az esetre, ha a december 11-i vb-ülés a teljes prózai társulat által egyhangúan megszavazott főrendezői pályázatot mégis kiírja.

A pályázatot kiírták.

Nincs tovább. Felháborító, sőt, bűnös dolog történt. A tanács végrehajtó bizottsága, mint választott népképviselői testület, állampolgárok csoportjának egyértelmű döntését szembebbénélkül, önnön hatalmi helyzetét tévesen értelmezve figyelmen kívül hagyta. Szakavatlan emberek semmibe vették az ügyben teljes illetékességgel bíró, hiánytalan szakmai közösség, a színház társulat ellenszavazat nélküli döntését. Ez mindenfajta szabadság halála, s mindenfajta demokráciának, még a jelenleg végnapjait élő látszatsdemokráciának is ellentmond.

Színházépület nélkül is megpróbálunk színházat teremteni — Szegeden. Játsszani fogunk. Itt és most. Alászfoglalásokat várjuk! Batsányi szavait helyzetünkre alkalmazva: „Vigyázz szemetek Szegedre vessétek!”

Hittel és szeretettel: a szegedi huszonöt.”

Az egyetm a „huszonötök” mellett

Ugyancsak felhívást küldött a szerkesztőségbe a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete JATE-bizottságának kulturális munkabizottsága, azzal, hogy felhívással egyetért, és azt támogatja ugyane szakszervezet tanárképző főiskolai és orvosgyógyászati bizottsága, valamint a Kertészeti Egyetem főiskolai karának közművelődési bizottsága. A szegedi felsőoktatási intézmények dolgozóit és hallgatóit képviselő szervezetek

felhívásából helyhiány miatt csak idézünk:

„Mi, a város, a dél-alföldi régió polgárai nem kívánunk beleszólni a színház belső ügyeibe, sőt, a tanács döntési jogkörébe sem, mi egyet szeretnénk: színházat!... Úgy véljük, hogy egyetemünk dolgozóit és hallgatóit az itt dolgozó színészeknek, a jelenlegi társulatnak és rendezőknek szavaztak bizalmat, amikor bérletet váltottak. Ahhoz, hogy ezek a színészek a színpadon emlékeztetést alkalmassá nyújtsanak, megfelelő háttérre van szükség. A híradásokból az derül ki, hogy a színház igazgatója szinte semmit nem tesz ennek érdekében!

... Ki lehet felelős a kialakult helyzetért? ... Nem a színészek, ők csak jogukat, igazságukat védik. De kinek érdekeit képviseli a vb, a színház vezetése? Egy biztos, hogy nem a miénket, nézőkét! Támogatásunkról biztosítjuk a színészeket, törekvünk a demokráciát nagyra értékeljük! Felszólítjuk a színház vezetést, hogy a kialakult helyzetre a legkorábbi időn belül keressen megoldást — olyan megoldást, hogy a fölmondott színészeket mielőbb a Szegedi Nemzeti Színház színpadán láthassuk... Felhívjuk a városi tanács vb figyelmét, hogy döntésüket antidemokratikusnak tartjuk. Követeljük, hogy döntésüket vizsgálják felül, és ne szégyelljék megváltoztatni azt!...”

„Régi reflexek szerint...”

A Fidesz szegedi regionális szervezete nevében Száry Erika hozott levelet, amelyből szintén csak idézni tudunk:

... A Független Színház színészeiben olyan embereket köszönhetünk, akik valóban a létbizonytalanságot, kitarthatnak Szeged és közönsége mellett... A levelet a hétfoi vb-ülésre, melyben állást foglaltunk a prózai társulat mellett, személyesen adtuk át Müller Józsefnének, azzal a határozott kéréssel, hogy terjessze a vb elé. Ez azonban nem történt meg. E momentum is arra enged következtetni, hogy a végső döntés a régi mechanizmus reflexei szerint történt...”

(sulyok)

Autóklubos emlékek kerestetnek!

Márkatalálkozók és kedvezmények

Hírét vettük, hogy jövőre lejárnak a Magyar Autóklub csoportjaiban megválasztott tisztségviselőknél és küldötteknél a mandátumai, ezért rövidesen helyi választásokat bonyolítanak le az autós-motoros érdekvédelmi szervezetekben. Az autóklub vásárhelyi, szentesi, makói, csongrádi és mórakalmi „sejtjeiben” nem is lehet ez különösebb gond, hiszen viszonylag kis létszámú csoportok egymást ismerő tagjai újítják majd meg a tisztikart. De hogy zajlik a választás Szegeden, ahol a megyei szervezet 20 ezernél is nagyobb tagságának kétharmada van nyilvántartásban? Tizenegy-néhány ezer klubtagvéleményét kellene pedig összegezni, s választottjaikat megválasztani a megyei (majd az országos) küldötttervezet időpontjait. Munkahelyi, járműkategóriánkénti, vagy más szempontok szerint szerveződött csoportok hiányában valamit ki kellett találniuk az ügyvezetőknél, s mint Faragó Aurél megyei klubelnöktől

megtudtuk, elképzelésük már van is. (Ötleketet persze elfogadják!)

Eszerint a Sárosi utcai autószerelv. jóvoltából januári szombatokon a legelterjedtebb kocsimárkák Klubtagtulajdonosait látnak vendégül — tanácsadással, a Merkúr-telep megtekintésére, s persze az autóklubbal kapcsolatos véleményük kikérésére. Ezek a márkatálkozók válhatnak jelölttárlító fórumokká —, s a későbbi csoportszerveződések alapjaivá.

A klub ügyvezető elnöksége a következő heteket, hónapokat, s különösen a márkatálkozókat arra is szeretné használni, hogy a szolgáltatásokat népszerűsítse. Például a jogsegélyszolgálatot, a közlekedésszolgálatot, melyről — noha ma is megvan a lehetősége — a szegedi klubtag-ság alig-alig tud. A kedvezményekről is szeretnének tájékoztatást adni, annál inkább, mert hogy azok jövőre bővülnek. (Úgy hírlik, a legalább három évti-

zedes tagsággal rendelkezők évi tagsági díját elengedik, a „20 éve klubtag”-kategóriában pedig a műszaki szolgáltatási díjakból adnak majd — ha az elnökség közeljövőbeli ülésén jóváhagyja a tervet — 30 százalékos engedményt.)

Jövőre egyébként nemcsak a tisztújítás ad majd munkát az autóklub főhivatású dolgozóinak és társadalmi tisztségviselőinek, hanem a szervezet fennállásának 90. évfordulója is. Ezt ünneplendő, a kilenc évtized dokumentumaiból nagyszabású kiállítást rendeznek. Az országos emlék- és tárggyűjtő akcióba persze bárki bekapcsolódhat, ha a hazai autógyártásról, illetve az autóklubbal kapcsolatban adat, fényképe, dokumentum, netán régi járműve, emléke van. A városi helyi csoportoknál, Szegeden pedig a Kossuth Lajos sugáru műszaki állomáson jelentkezhet az, aki fénymásolásra, vagy kiállításra kölcsönadná a birtokában levő régiségeket.

Egy zenekar gazdát keres!

A kormány javaslatára az Országgyűlés megszüntette — majd a döntést a népszavazás megerősítette — a munkásörseget. Ezzel Szegeden egycsapásra megszüntették egy több évtizedes múltra visszatekintő kulturális intézményt, a Munkásor Zenekart. Ez az együttes 1957 óta összerfirt a város ünnepi megmozdulásaihoz. Nem volt olyan felvonulás, május elsőjén majális, ünnepi megemlékezés vagy a város széles társadalmi körét érintő gyászsztartás, amin a zenekar ne működött volna közre.

Ők játszották a Himnuszot az algyői Tisza-híd avatásakor, amikor az olimpiai láng átlépte a rőszkei határt, a Biológiai Kutatóintézet alapkövének letételekor és a nemzetközi maratoni versenyeken. A zenekar, mintegy utódja volt a nagyhírű Fricsay Ferenc vezette „9. honvéd gyalogezred” zenekarának, hisz tagjai közt még jelenleg is van olyan muzsikás, aki ott tanulta a zenei parádék katonás fejelemét.

Es ez a zenekar nincs többé! Azaz még minden megvan, de fenyegeti a végleges elmúlás veszélye

Még megvannak a hangszerek, az évtizedek alatt összegyűjtött kottatár (köztük még a nagy előd által írt és játszott anyagok) és a szomorú, tanácstalan zenészek, továbbá a próbatéren — ez utóbbi sajnos most bezárva. Azt mondogatják, hogy a bérleményt rövidesen felmondják, a hangszereket és a kottákat a megye zeneiskolái között szétosztják, a tagokat pedig szélnek eresztik. Ezzel pedig Szeged városának talán örökre megszűnik a fúvószenéi kultúrája.

A zenekar fenntartásához a tanács mostanái hozzájárult. Adódik tehát a következtetés: meg kell a városnak tartania a zenekart! Hiszen minden adott — a tagok, az eszközök és a tanács költségvetésében a még jelenleg is szereplő anyagi támogatás, csak ki kellene mondani: maradjanak meg városi zenekarnak! Talán most is van a városban még olyan üzem, intézmény, amely — mint az alakulásakor — hajlandó anyagi támogatást is felajánlani. Annyi érték ment veszendőbe az utóbbi években...

Csütör Dezső